

Artikel bij wetgeving palliatieve zorg¹

Natuurlijke dood

De arts geeft een verklaring van overlijden af als hij op basis van de informatieverzameling bij omstanders en het onderzoek van de omgeving en het lichaam ervan overtuigd is dat de dood is ingetreden ten gevolge van een natuurlijke oorzaak. Vormen van natuurlijke dood staan met voorbeelden opgesomd in tabel 1. Bij minderjarigen bij wie sprake is van natuurlijke dood mag pas een verklaring van overlijden worden afgegeven na contact met de gemeentelijk lijkschouwer.

- Het overlijden werd voorafgegaan door een ziekte die het overlijden verklaart. Bijvoorbeeld een kwaadaardige tumor of ernstig hartfalen.
- Het overlijden werd voorafgegaan door klachten die het overlijden verklaren. Bijvoorbeeld pijn op de borst of benauwdheid.
- De oorzaak van het overlijden is niet duidelijk, maar verklaringen van omstanders, het onderzoek van de omgeving en het onderzoek van de overledene leveren in onderling verband geen aanwijzingen op voor een niet-natuurlijke dood.
- Het overlijden is het gevolg van een bekende complicatie van een juist geïndiceerde en juist uitgevoerde medische handeling.

Tabel 1: Vormen van natuurlijke dood met voorbeelden

Bij natuurlijke dood waarbij de doodsoorzaak onduidelijk is of waarbij een antwoord nodig is op de vraag of een genetisch bepaalde ziekte aan de dood ten grondslag ligt, behoort een klinische sectie tot de mogelijkheden. De kosten van het vervoer en het eventueel bewaren van het stoffelijk overschot komen in het algemeen voor rekening van de nabestaanden. In de praktijk neemt de afdeling pathologie meestal de kosten van de feitelijke sectie voor haar rekening. Na de sectie kan de overledene over het algemeen worden opgebaard en kan de lijkbezorging plaatshebben.

Lijkvinding

Is aan het eind van de lijkschouwprocedure de datum en/of de plaats van overlijden niet of niet met voldoende nauwkeurigheid vast te stellen, dan is er sprake van lijkvinding.

¹ Overgenomen van:

https://www.nhq.org/sites/default/files/content/nhq_org/uploads/final_mdr_lijkschouw_2_016_sk_web_bookmarks_0.pdf

De politie doet bij lijkvinding onderzoek naar de tijd en plaats van overlijden. De hulpofficier van justitie maakt daarvan een proces-verbaal op. De burgerlijke stand maakt dan een akte van lijkvinding.

Als de arts overtuigd is van een natuurlijke dood, mag hij ook in het geval van lijkvinding de A-verklaring afgeven. Op de verklaring verandert hij 'overlijden' in 'lijkvinding'. De datum van overlijden laat hij oningevuld en verwijst daarbij naar het proces-verbaal.

Niet-natuurlijke dood

Er is sprake van een niet-natuurlijke dood als de oorzaak van het overlijden valt onder een van de in tabel 2 opgesomde categorieën. Als het overlijden meteen is opgetreden na inwerking van een van deze categorieën, dan zal de niet-natuurlijke aard van het overlijden duidelijk zijn. Als er meer tijd is verstreken tussen de oorzaak en het overlijden, is het van belang een causale keten van (indirecte) doodsoorzaken te reconstrueren.

- Ongeval
- Verdrinking
- Verstikking
- Geweld (moord, doodslag of mishandeling)
- Vergiftiging (waaronder de interactie van geneesmiddelen)
- Overdosis
- Zelfdoding
- Euthanasie
- Actieve levensbeëindiging zonder verzoek
- Zwangerschapsonderbreking na 24 of meer weken zwangerschap
- Overlijden door een medische of paramedische calamiteit

Tabel 2: Categorieën van niet-natuurlijke dood

Iemand kan overlijden aan een aandoening of de complicatie van een behandeling die indirect is te herleiden tot een ongeluk. Ook als er enkele weken tot maanden tussen het ongeluk en het overlijden zit, dient de arts in beginsel toch te concluderen dat er mogelijk sprake is van een niet-natuurlijke dood. In deze gevallen schakelt de arts de gemeentelijk lijkschouwer of de politie in.

Voor inspirerende onderwijsmaterialen en leerdoelen zie link

Bekijk [hier](#) de leerdoelen

